

הדגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

הדגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

בס"ד

פרשת מקץ - חנוכה | עלון מס' 6

חלום שהוא חזון

האמת שכולנו שייכים לזה... חולמים חלומות... השאלה היא מי בדרך להגשים אותו... פלוני רוצה להיות דיין, השני ראש ישיבה, השלישי אדם אמיד... חלומות...

ואולי אם יורשה לומר... אצל יוסף הצדיק, החלום לא היה חלום פשוט של חזיון לילה... יש המפרשים שאף זו הייתה נבואה... יוסף הצדיק ראה את החלום כיעד... כמטרה... כחלום שהוא חייב להגשים אותו... הוא בדרך למטרה... הוא בדרך ליעד... כשהוא בא לספר לאחים... הוא לא סתם בא לשעשע אותם בחלומות ובחזיונות לילה... הוא האמין בכל לב כי זה היעד שלו, זה המטרה שלו... זה היה משאלת לב... והוא החליט שהוא הולך על זה בכל הכח...

ובאור החיים כותב **זו** והנה אנחנו וגו'. אמר ג' פעמים והנה. דע כי החלום אשר יהיה מראה הנבואה והודעה מהמודיעים שלפני ה' האות והמופת הוא אם יהיה החלום לחולם בהיר וצהיר כיום יאיר שיהיה הדבר בעיניו כאלו הוא בהקיץ ממש בא האות והמופת להודיע כי מחזה שדי יחזה כי החלומות אשר צעירים ישחקו בו יהיה בלבול הרעיון והגזמת הנדמה, על כן ספר יוסף ואמר והנה בכל פרט שכל דבר שהראוהו היה ברור בעיני שכלו כאילו היה רואהו עתה שהוא בהקיץ בהשלמת דעתו ואין זה אלא חלום צודק:

ועל כן מתיישבים הדברים, כי יוסף הצדיק היה בבחינת איש מעשה... וכשיש פתרון שצריך לפתור לפרעה, זה לא רק מסתיים בפתרון אלא הוא מוריד את זה לחיי המעשה... צריך למנות אדם חכם ונבון וכו'... וגם כאשר הוא פותר לשר המשקים את הפתרון לחלום, הוא מיד מבקש אם תוכל להזכיר אותי לפני פרעה, **יבד** כי אם זכרתי אתה פאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתי אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה: יוסף ירד לפרטים מעשיים, זה לא חלום שנעלם... זה חלום עם חזון... מה המשמעות שיוצא מן הדברים, וזה גם אולי יכול להסביר, הרי יוסף הצדיק יושב בכלא לאחר שהתגבר על הניסיון הנוראי עם אשת פוטיפר... הוא מתגבר ושובר את היצר, ובתמורה מה הוא מקבל ??? הוא נכנס לכלא... ובמקום להיות שבור מהתוצאה שכביכול נראית לעיניו, הוא ממשיך בצדקו הוא ממשיך באמונתו... זה מצב שקורה רק לאחד שנמצא בדרך לכבוש יעד... רק אחד שהוא בדרך למטרה... רק אחד שהוא בדרך להגשים חזון...

הבה נלמד גם אנו, לא לחלום בגדר חלום, אלא לחלום בגדר חזון ויעד, להציב מטרה ולהסתער עליה בכל הכוח, ואז בס"ד נצליח...

חנוכה שמחה!!

כה ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה: **לג** ועתה ירא פרעה איש נבון ותכם וישיתוהו על ארץ מצרים: **לד** וצפה פרעה ויפקד ויפקד פקדים על הארץ ותמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע:

תשמע, יש לי חלום, אני משתוקק להגשים אותו...
עוד פעם אתה והחלומות שלך... תתעורר כבר....

בפרשיות האחרונות מצינו כמה חלומות, שנים של יוסף.... ושנים של שר המשקים והאופים... ועוד שני חלומות פרעה... ויש כאן מספר נקודות שמעוררות מחשבה... בחלומות פרעה מודגש שהחלום היה בלילה 'ניישן ויחלם שנית'... בחלומות של שר המשקים והאופים: 'ויחלמו חלום שניהם איש חלמו בלילה אחד'... ובחלומות יוסף לא מוזכר שהם היו בלילה...

השאלה השנייה למתבונן, מדוע אחיו שונאים אותו על חלומותיו ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שונא אתו: אם מגיע ילד לחבריו ומספר להם על חלומותיו האם זה סיבה לשנאה ?? אולי סיבה לגיחוך וצחוק, אבל מה קרה כאן???

והשאלה השלישית המנקרת, כאשר יוסף פותר לפרעה את חלומותיו הוא מסיים בהצעה מעשית: **לג** ועתה ירא פרעה איש נבון ותכם וישיתוהו על ארץ מצרים: וכו'...

יוסף אומר לפרעה בגלל שהחלום נשנה פעמיים, זה סימן כי ממחר ד' לקיים את החלום, ועל כן כדאי למנות אדם חכם, שיאגור את התבואה בשנות השובע, למען יעמדו לשנות הרעב, והשאלה הנשאלת, מי ביקש זאת מיוסף? הייתה לפרעה בעיה, הוא חלם חלום וניסה למצוא פתרון, מגיע יוסף פותר את החלום, זהו... מצוין... יישר כוח... מישהו ביקש מהאסיר שהרגע שוחרר לתת עצות?? הוא התבקש לתת יעוץ?? מה קורה פה...

והנראה בזה... הנה לביטוי 'חלום' יש לו מספר משמעויות... ילד היושב בכיתה ובוהה בהקיץ, מבטו תקוע באיזו נקודה עלומה אי שם... המלמד פונה אליו ומקיץ אותו... מה אתה חולם... זה משמעות אחת לביטוי חלום...

משמעות שניה היא המציאות הפשוטה, שכולנו ישנים בלילה וחולמים חלומות כאלו ואחרים, מפחידים מצחיקים... וכדו'... כן, חלום... לפעמים שוכחים לפעמים זוכרים...

ויש את המשמעות השלישית של חלום בבחינת שאיפה... איזה יעד עולם... יעד עתידי... חלום להשיג משהו שכרגע הוא בלתי מושג...

שבת שלום ומבורך

'מאי חנוכה – עיקרו של נס'

פרפראת נאה לחנוכה

גמרא שבת כא: מאי חנוכה דתנו רבנן בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה:

בלשון הגמרא משמע כי עיקר הנס היה מציאת פך השמן על זה הגמרא מתעכבת... ורש"י אפי' מדגיש שזוהי שאלת הגמרא מאי חנוכה...

ויש כאן איזו תמיהא, אם עיקר הנס היה מציאת פך השמן, מדוע נקראים ימים אלו חנוכה, שהמשמעות חנו כ"ה, יום חנייתם מהאויבים... זה לא הנס שעליו נקבע החנוכה...

בלשון הרמב"ם בהלכות חנוכה סעיף א **בבית שני פשמיכי יון גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסק בתורה ובמצוות. ופשטו ידם בממוןם ובבנותיהם ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהרות. וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצום לתץ גדול עד שרחם עליהם אלהי אבותינו והושיעם מידם והצילם וגברו בני חשמונאי הפהנים הגדולים נהרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הפהנים וחרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנה עד חקרן השני:**

הרמב"ם שכידוע הינו ספר הלכה ואינו ספר סיפורים, משנה ממנהגו, ומספר לנו כאן על קורות העם בזמן מלחמת חשמונאי, והמשמעות היא שלדעת הרמב"ם עיקר התקנה הייתה הניצחון של בית חשמונאי על היוונים, אבל עם זה עיקר הנס אז עומדת השאלה מדוע מדליקים שמונה ימים הרי עיקר הנס הוא הניצחון...

ודבר נוסף שמעלה תמיהא, בתפילה כשאנו מזכירים את על הניסים, אנו מסיימים: **ואחר כך באו בניך לדביר ביתך ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בתצרות קדשך וקבעו שמונת ימי חג אלו להודות ולהלל לשמך הגדול:** ולא מוזכר מילה ממציאת פך השמן, כל הנושא היה רק הניצחון של המלחמה ביוונים... מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וכי' איפה פך השמן??? איפה הנס שזה דלק שמונה ימים??? וכך זה מסתיים

וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו.. על מה??? על מה, שכעת אמרנו בעל הניסים... ולכאורה מה שמוזכר זה רק נס המלחמה...

וכעת לא מובן דבר אחר... רגע, אם הנס היה ניצחון המלחמה אז מדוע לחגוג שמונה ימים???

אה?? כי מצאו פך שמן?? נו היו כל כך הרבה ניסים במקדש שלא חגגו אותם, מה קרה כאן בפך השמן שהוא מעבר לשאר הניסים שנעשו במקדש?? ועוד ימי הודאה והלל... מה יש לי להודות היום על השמן שמצאו אותו אז???

והנראה לומר בזה, שאכן היו כאן שני סיבות לקביעת ימי החנוכה, על נס הניצחון קבעו את היום הראשון - חנו כ"ה, וזה בהחלט סיבה להודאה על ניצחון התורה לומדיה - עוסקיה, על אותם שבאו להשחית ולהרוס ולעקור תורה מישראל...

באותה שנה מצאו פך שמן... שהספיק בנס לשמונה ימים... חז"ל ראו את הנס ואת האהבה העצומה שבורא עולם השפיע על אלו שהתאמצו ללחום את מלחמת השמד הזו, ועשה נס, פך אחד דלק שמונה ימים... הרי אומר נס של עוד שבעה ימים... **לשנה הבאה** תקנו חז"ל להוסיף עוד שבעה ימים לאותו יום חג של ניצחון המלחמה... ואם כן אכן התקנה הראשונית הייתה על ניצחון המלחמה... כמו שאומרים בעל הניסים, אך הגמרא התייחסה לכל ההרחבה השמונה ימים, ולכן מדויק בגמרא **'לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה'** בשנה שלאחריה נוספה הסיבה להודאה ולפרסם את הנס הגדול...

וזה מיישב לנו מדוע נקבע השם חנוכה כי זה היום הראשון, כתזכורת לניצחון המכבים במלחמה, ומנגד מובן מדוע חוגגים את חנוכה שמונה ימים... זכר לנס שהיה בפך השמן שדלק שמונה ימים... כי יש כאן חלוקה לשני ניסים.. (זה גם מסביר מדוע לא מדליקים שבעה נרות במשך שמונה ימים, בכדי לסמן שכל יום נוסף נס חדש).

ולפי זה גם מובן מדוע בעל הניסים אנו לא מזכירים אלא את ניצחון המלחמה, כיון שעיקר הנס היה שזכינו לנצח במלחמה נגד עוקרי התורה ושלא תשתכח תורה מישראל, וכיון שזכינו בניצחון, קבעו לשנה אחרת ששמונה ימים להודות ולהלל את הקב"ה.

ואם כבר נגענו, הרי שזה גם מתרץ את קושיית הבית יוסף המפורסמת, מדוע מדליקים שמונה ימים הרי היום הראשון הוא אינו בבחינת נס?? ולפי זה אתי שפיר, כי בשנה הראשונה הייתה חגיגה גדולה בכ"ה כסלו כי ניצחו את היוונים, וכשהדליקו את השמן ביום הראשון עוד לא ידעו איזה נס מצפה להם, רק ביום השני הבינו שיש כאן פלא, וזה המשיך לעוד שבעה ימים מעבר, ואם כן מובן שהיום הראשון אכן נחגג לזכר הניצחון במלחמה ושאר הימים באים לבטאות את החביבות שהייתה לישראל, והנס ששמן של יום אחד דלק שמונה ימים... **בברכה שנזכה לשאוב את האור של ימי החנוכה, לפנימיות הנפש, ולהאיר גם את הימים החשוכים והפינות האפילות, במשך כל השנה.**